

Соња Папуга
ДУМКИ МИ ЛЕЦА
ПИСНІ

Соња Папуга
МИСЛИ МИ ЛЕТЕ
ПЕСМЕ

Соња Папуга
ДУМКИ МИ ЛЕЦА
ПИСНІ

Соња Папуга
МИСЛИ МИ ЛЕТЕ
ПЕСМЕ

Друштво за руски јазик, литературу и культуру
Друштво за русински језик, књижевност и культуру
Нови Сад
2020

Соня Папуга

**ДУМКИ МИ ЛЕЦА
ПИСНІ**

Видаватель

Дружтво за руски язык, литературу и культуру
Нови Сад

За издавателя

Ирина Папуга

Редакция

Др Юлиян Рамач

Любомир Медесиш

Наталия Рамач

Рецензенти

Мр Славомир Олеяр

Блаженка Хома Цветкович

Лектор

Мр Гелена Медесиш

Малюнки на рамикох

Соня Папуга: „Думки ми леца” енкаустика

Малюнки у кнїжки

Соня Папуга: енкаустики

Компютерски обробок

KALU Нови Сад

Друкарня

FB Print Нови Сад

ISBN 978-86-85619-67-0

Нови Сад

2020

Соња Папуга
МИСЛИ МИ ЛЕТЕ
П Е С М Е

Издавач
Друштво за русински језик, књижевност и културу
Нови Сад

За издавача
Ирина Папуга

Редакција
Др Јулијан Рамач
Љубомир Међеши
Наталија Рамач

Рецензенти
Мр Славомир Олејар
Блаженка Хома Цветковић

Лектор
Мр Хелена Међеши

Илустрације на корицама
Соња Папуга: „Мисли ми лете”, енкаустика

Илустрације у књизи
Соња Папуга: енкаустики

Компјутерска обрада
KALU Нови Сад

Штампарија
FB Print Нови Сад

ISBN 978-86-85619-67-0

Нови Сад
2020

Едиция: *Литература* (10)

Едиция: *Књижевност* (10)

*

Друковане теј кнїжки финансијно помогли
почитователе рускогo јазика и литератури з иножемства:

Рац: *Блаженка и Дюра*, Канада

Папуга: *Геленка и Силво*, Канада

Еделински: *Терезка и Мирослав*, Канада

Рац: *Марча и Владимир*, Канада

Полївка: *Јасмина и Андрей*, ЗАД

Каменїцки: *др Елена и Јулиан*, ЗАД

Соня Папуга
ДУМКИ МИ ЛЄЦА
ПИСНІ

Соња Папуга
МИСЛИ МИ ЛЄТЕ
ПЕСМЕ

УВОДНЕ СЛОВО

Дружтво за руски јазик, литературу и културу двојазичну књижку писњох Соні Папуга под назву „Думки ми леца / Мисли ми лете“ издава по руски и сербски у Едицији *Литература 10*, у рамикох хторей уж обявени књижки: Габријел Костелник *Поезија и проза* по сербски (2013), Идилски венец *З мойого валала* як друге осучасне видане (2014) и *Хвильки и Умартей дзивочки* (2019) истого автора, а тиж и писні Гелени Гафич Стойков *Коліска и ноц* (2001), Маланиі Павлович *Белави лет* (2009), Славимира Славе Шанти *Тебе гуторим* (2013), Зденка Лазора *Попатрунок* (2014), Владимира Сабо-Дайка *Вибрани писні и проза* и Миколи М. Кочиша *Писні и приповедки за дзеци* (2018).

За тото видане избрани 24 писні Соні Папуга хтори илустровани з ей малюнками у техніки хтора ше вола енкаустика.

У поетских и фаребних записах под назву *Думки ми леца/Мисли ми лете* злучене тото цо наоко випатра незлучне: поезија и малярство, уметносц и филозофија, техніка и дух. Мир на малюнку з миром у людскеј души: поетеса Соня менуе пейзаж але и себе, а малярка Соня лапа слункову шветлосц цо по води и побережју рики пише спокой ричного пейзажу. Краса природи отвера красу чувствох: нет немиру, нет поцерпаниа и подозривосци. Единство природи и човека, чиста едноставносц ествованија – и стих и малярски запис чисте возхицоване, аж страхопочитоване совершеней хвильки. Чувство зединьованија зоз чимшик велічезним, немерлївим, безконечним. У нїм и шветлосц и цинї, и благосц и оштри контрасти. Човек, еден чи у групи, лем преходніки през тоту вичносц хтора була пред нами и остане за нами. Нам остава лем запитаносц и подозривосц гу нашеј улоги у теј слики. Озда прето фигури шветлосци, озда прето особни тон у стихох: як призначка же зме ту були, за тих цо после нас приду. Тоти думки и чувства у стихох и на малюнках поставени през медитативносц. Вони не еднозначни: одкрива ше их през одношене гу другей теми, слики або символу.

Краса објективизована през техніку, през стих, виражуе вязаносц за тот швет, аж и теди кед ю авторка абстрахуе або идеализуе. Але, пасмо хторе ше одкрива пред тиж так сензибилизованим припатрачом чи читачом, чиря их до метафизики, до космичней универзалносци, през нагадоване же шицко красне цо створене, але и же шицко цо нашол – моцнейше од човека. Краса шесце, але и смуток, бо кед ю човек спозна, у тим сознаню одкрие и же му не дата моц зачувац ю. Соня у шветлосци своєї мрії пренаходзи искру божеского, звонкачасового и иконского. Та и теди кед шветлосц прировнуе зоз цмоту, не инсистуе на теј дуалносци, але змоцнюе моц того символу.

Поетеса Соня поезију чувствуе як шлебоду, як цошка у чим ше ужива док ше пише и док ше чита; малярка Соня на исти способ чувствуе випольноване својого задатку, роздумуюци на глїбшим уровню, пасмовито, почитуюци и морални аспект интерпретацији стварносци. Свидома же часто наједноставнейши малюнки најчежше достац, Соня як подобова уметніца патри и дума скорей як прицишне з пейглу накапкани восково фарби, бо шерцо и розум едини прави објективи. Кед ей слова постаню неясни, чувствуе же их треба вибришиц, а малярка Соня ше тиж фокусуе на суцносц: кед слики празни, вец и стихи уцихню.

Та, най би књижка писњох илустрована з малюнками у енкаустиичней техніки Соні Папуга, хтору издава Дружтво за руски јазик, литературу и културу, нашла драгу гу читачом и почитователюм литературней и подобовой творчосци.

Издаватель

ПРЕДГОВОР

Друштво за русински језик, књижевност и културу двојезичну књигу песама Соње Папуга под називом „Думки ми леца / Мисли ми лете“ издаје на русинском и српском језику у Едицији *Књижевност 10*, у оквиру које су већ објављене књиге: Габријел Костелник *Поезија и проза* на српском (2013), Идилски венац *З мойого валала / Из мог села* као друго осавремењено издање (2014) и *Хвиљки и Умартеј дзвочки / Тренуци и Умрлој ћеркици* (2019) истог аутора, а такође и песме Хелене Хафич Стојков *Колевка и ноћ* (2001), Маланије Павлович *Белави лет / Плави лет* (2009), Славимира Славе Шанте *Тебе гуторим / Теби говорим* (2013), Зденка Лазора *Попатрунок / Поглед* (2014), Владимира Сабо-Дајка *Вибрани писні и проза / Изабране песме и проза* и Миколe М. Кочиша *Писні и приповедки за дзеци / Песме и приповетке за децу* (2018).

За ово издање одабране су 24 песме Соње Папуга које су илустроване њеним сликама у техници која се зове енкаустика.

У поетским и обојеним записима под називом *Думки ми леца/Мисли ми лете* спојено је оно што наоко изгледа неспојиво: поезија и сликарство, уметност и филозофија, техника и дух. Мир на слици са миром у људској души: песникиња Соња именује пејзаж, али и себе, а сликарка Соња хвата сунчеву светлост која по води и обали реке пише спокој речног пејзажа. Лепота природе отвара лепоту осећања: нема немира, нема стрепњи и сумњичавости. Јединство природе и човека, чиста једноставност бивствовања – и стих и сликарски запис су чисто усхићење, чак страхопоштовање савреног тренутка. Осећај сједињавања са нечим величанственим, немерљивим, бесконачним. У њему су и светлост и сенке, и благост и оштри контрасти. Човек, један или у групи, само су пролазници кроз ту вечност која је била пред нама и која ће остати за нама. Нама остаје само запитаност и сумњичавост према нашој улози у тој слици. Ваљда стога фигуре светлости, ваљда стога лични тон у стиховима: као забелешка да смо ту били, за оне који ће после нас доћи. Те мисли и осећања у стиховима и на сликама постављени су кроз медитативност. Они нису једнозначни: откривају се кроз однос према другој теми, слици или симболу.

Лепота објективизована кроз технику и кроз стих, изражава везаност за овај свет, чак и тада кад је ауторка апстрахује или идеализује. Али, слој који се открива пред такође сензибилизованим посматрачем или читаоцем, урања их у метафизику, у космичку универзалност, кроз нагвештај да је све лепо што је створено, али и да је све што је човек нашао – јаче од њега. Лепота је срећа, али и туга, јер када је човек спозна, у тој спознаји откриће и да му није дата снага да је сачува. Соња у светлости своје маште проналази искру божанског, ванвременског и исонског. Чак и када светлост упоређује са тамом, не инсистира на тој дуалности, већ појачава снагу тог симбола.

Песникиња Соња поезију осећа као слободу, као нешто у чему се ужива док се пише и док се чита; сликарка Соња на исти начин осећа испуњење свог задатка, размишљајући на дубљем нивоу, слојевито, поштујући и морални аспект интерпретације стварности. Свесна да је најједноставније слике најтеже добити, Соња као ликовна уметница гледа и мисли пре него што притисне пеглом на папир нанете воштане боје, јер су срце и разум једини прави објективи. Када јој речи постану нејасне, осећа да их треба избрусити. Сликарка Соња се такође фокусира на суштину: када су слике празне, тада и стихови утихну.

Па, нека књига песама илустрована сликама у енкаустичкој техници Соње Папуга, коју издаје Друштво за русински језик, књижевност и културу, нађе пут до читалаца и поштовалаца књижевног и ликовног стваралаштва.

ЛЕМ ПРЕ ЦЕ

Пре це слунко мешацу будзе шпивац.
Дижджи зошицким престаню.
Остане лем даєдна капка
З даякого лістку ясена
Як нерухомо стої неосушена,
Бліщаца, як слиза у оку твоім,
Слиза од щесца любви.
Пре це по мокреј уліци ходзиц будзем
Нашмеяна и чекац це не забудзем
У колісацих думкох своїх.
Ожеленя трави нашого дзецинства
И ружи порозквитаю
Гоч жима, але не и у шерцу.
У души жажда за попатрунком твоім
Обніма каждую часточку на целу моім
У цихосци немей
Лем за нас двойо.
Загасли лампиони,
Запалени погореніска на милиони
З огньом обвити
Лем пре це убити,
Бо сом любовніца тераз
Лем витру и мешацу.

САМО ЗБОГ ТЕБЕ

Због тебе сунце ће месецу певати
Кише ће сасвим престати
Остаће само понека кап
Са неког листа јасена
Како непомично стоји
Сјајна, као суза у оку твојем.
Суза од среће љубави.
Због тебе мокром улицом ћу ходати.
Насмејана и чекаћу те
У лепршавим мислима својим.
Озеленеће траве нашег детињства.
И руже ће процвати
А зима је, али не у срцу.
У души жеђ за погледом твојим
Обузима сваку пору моју
У тишини немој
Само за нас двоје
Угасли лампиони
Упаљена згаришта
Вагром огрнута
Само због тебе
Јер сам љубавница сада
Само ветру и месецу.

ПРЕБАЧУЄМ

Пробачуєм ци нехасновити слова любви
Зоз хторима ши ме роками залівал
Як смиядну челядз лем цо народзену
Пробачуєм ци писні зоз хторима ши ме ношел
Илузії огуляни до плащу сознаня
Циганьства спреводзки, циганьства правди
Сни недошніти, лем твоею и моею
Бо твоею друге Я
Покошело моею ТИ
Пробачуєм ци боль и капки роси на моїх ліцох
Хтори з каждим дньом були вше баржей оцербени зоз здогадованями
И цихо умерали у своєї цихосци
Бо ше нагадоване скрило за хмару
И пуюци вжало ми лем цо розквитнути квет
Хтори спрел пред розходом.
Пробачуєм ци отрушинки жаданя ошвицени
З бліщацосцу мешачка
Пробачуєм ци шицко, окреме себе.

ОПРАШТАМ

Опраштам ти бескорисне речи љубави
Којима си ме годинама појио
Као жедну чељад тек рођену
Опраштам ти песме којима си ме носио
Илузије умотане у плашт сазнања
Лажи преваре, лажи истине
Сне недосађане, само твоје и моје
Јер твоје друго ЈА
Покосило је моје ТИ
Опраштам ти бол и капи росе на мом лицу
Које су сваким даном све више биле окрзнуте сећањима
И тихо умирале у свом ћутању
Јер се слутња сакрила иза облака
И путујући узела ми тек процвали цвет
Који је увенуо пре растанка.
Опраштам ти мрвице жудње обасјане
Месечевим сјајем
Опраштам ти све, осим себе.

МОЖЕБУЦ СУДЬБА

До обвали обецункох сцекаюци
Хвацела сом глібоки корень попреплетаних конарох маслини
Як дараз кед сом глядала притулюк у твоїх руках
Сциснути пальци попустили под налетами
Тамтейшей бурі здогадованьох
На отвореним морю билим, осамена, глядам слова потїхи
Врещаци волам твое мено, а знам же нет одгук
Празна хижа у души замартей гляда це.
Поцискуем слова неми, а тельо того мам повесц
Идз по морю до белавидла моеї души
Дзе не може гоч хто зайсц
Чи ши пророк, чи не пророк моеї судьби
Камень каменю припада.

МОЖДА ЈЕ СУДБИНА

У лавину обећања бежећи
Зграбих дубоко корење испреплетених грана маслина
Као некада када сам тражила уточиште у твојим рукама
Згрчени прсти попустише под налетима
Тамошње буре сећања
На пучини белој, усамљена, тражим речи утехе
Вриштећи дозивам твоје име, а знам да нема одјека
Празна соба у души замрлој тражи те.
Потискујем речи неме, а толико тога имам рећи
Иди морем у плаветило моје душе
Где не може свако заћи
Да ли јеси, или ниси пророк моје судбине
Камен камену припада.

НАД РОВНІНУ

Над ровніну кед ше прештру рана били,
Допирхаю слова шерцу мили,
Та ше питаю дзе душа була
Кед тоті слова аж тераз чула.
Кед видзим твойо красни очи
Цо досягаю по глібини тайни,
Та ми якош мило коло шерца
И чувствуем тот живот безкрайни.
През тот воздух ми идземе сами,
Коло нас мир и цмота як з олова,
Жадам ци писац найкрасши приповедки,
Але не знам чи ми празно не одгукою слова.
Най це мешац провадзи,
А гвизди на твой заглавок злеца.
Най витрик блаженого сна погласка
Твар твою красну и плеца,
А ти ніжно шпий.

НАД РАВНИЦОМ

Над равницом кад се простре јутро
Долепршају речи срцу драге
Те се питах где је душа била
Кад те речи тек сад осетила.
Кад погледам твоје дивне очи
Што продиру у дубину тајни,
Па се топим од милине неке
И осећам тај живот бескрајни.
Кроз овај етар ми идемо сами,
Око нас је мир и доста мрачно,
Желим да ти пишем најлепше приче,
Ал' не знам дал' моје речи одјекују празно.
Нека ти месец буде пратилац
А звезде слете на твој јастук.
Нека те лаки ветрић блаженог сна
Захвати и ти нежно спавај.

ПАМЕТАШ?

Чи паметаш як зме ше любели на побережю моря,
Як нам зарна писку шкрипали под ногами
Док зме ходзели по заколісаних габох води,
А я ше ганьбела....ша, була сом гола
Сцекала од це закриваюци ше з габами
Скриваюци попатрунок, а можебуц и нароком
Невине, немирне дзивче
Же биш пришол облапиц ме
Облапени з витром
Безконечносцу белавого отвореного моря
Зоз хторого ше нагадовали лем нашо силуети
Голих целох правди
И руки цо не мировали
Але ше нам злучели до єдного совершенства
Ти, таки ганьблїви,
Не верел ши яка сом шлебодна була
У тей лесовой пустинї
А чом бим и не була
Любов то, без конца и початку
Пушел ши корень най нас водзи
Там дзе бизме можебуц анї не пошли
И так ци пришли неволани госци
Щешлїви були
Любов згорела.

ДА ЛИ СЕ СЕЋАШ?

Да ли се сећаш како смо се волели на обали мора
Како су нам зрна песка шкрипала под ногама
Ходајући у уморени водени покров
А ја се стидела....па била сам гола
Бежала од тебе покривајући се таласима
Сакривајући поглед, а можда и намерно
Невино, немирно девојче
Не би ли ми дошао у загрљај
Загрљен ветром
Бесконачне плаве пучине
Из које су се назирали само наши обриси
Голих тела истине
И руке које нису мировале
Већ су нам се спојиле у једно савршенство
Ти онако стидљив
Ниси веровао колико сам слободна била
У тој шумској пустињи
А зашто и не бих
Љубав је то, без краја и почетка
Пустио си корење да нас води
Куд можда не бисмо ни пошли
И тако ти дођу незвани гости
Срећни били
Љубав изгорела.

НСПРЕСПАНА НОЦ

Твоя рука моцно сцисла мою
Та ме вец кус пуциш,
Погласкаш ми ище влажни власи,
Облапиш ме, сцишнеш,
И не пуцаш.
Гвариш: Вше це будзем любиц
И будзем лем твой.
Бул то лем сон
И ище една непреспана ноц
Без тебе.
У снох моїх бул ши ми лем госц.

НЕПРОСПАВАНА НОЋ

Твоја рука чврсто је стисла моју
Па ме пустиш на трен
Помилујеш још увек влажну косу
Загриш ме чврсто
И не пушташ
Кажеш: Увек ћу те волети
И бићу само твој.
Био је то само сан
И још једна непроспавана ноћ
Без тебе.
У сновима мојим био си ми само гост.

ЗАДЗВОНЯ ДЗВОНИ

Док ошвитне рано
Кед дзвони задзвоня
Погледаш благослов
За любви нови.
У плаканю гласу
Свой глас не учуеш
Бо ши любов предал
Праву и глібоку
Другей любовніци
За якиш дробніци.

ЗАЗВОНИЋЕ ЗВОНА

У свитање рано
Кад звона зазвоне
Ти тражићеш благослов
За љубави нове
У јецају звука
Свој глас чути нећеш
Јер си љубав продао
Праву и далеку
За ситницу неку.

ДУМКИ МИ ЛЕЦА

Пришла сом лем кус це видзиц,
Почувствовац запах цела твоего.
Стирмим над твою посцелю
И успавюем це з поцилунками,
Гласкам ци узноене чоло
Натрапене од немирного сна.
Шепташ мойо мено,
Волаш ме,
Потребна сом ци,
Потребни и ти мне.
Прето ци ше лем у снох зявюем
Бо бим змегчац твое
Шерцо лядове
У хторим мойо мено занавше виписане.
У думкох моїх
Випліва даяка надія била
Же сом ци була мила.

МИСЛИ МИ ЛЕТЕ

Дошла сам само да те видим
И осетим мирис тела твог
Бдим над твојом постельом
И успављујем те пољупцима
Милујем ти ознојано чело
Напаћено од немирног сна
Шапућеш ми име
Дозиваш ме
Потребна сам ти
Потребан си и ти мени
Зато ти у снове долазим
Не би ли омекшала твоје
Срце ледено
У коме је моје име уклесано
У мислима мојим
Испливаће нека нада
Да сам теби била драга.

У МЕНО ЛЮБОВИ

Дзешка на прагу вичносци
Стретнеме ше знова ми
У цихосци.
У одблїску мешачка ошмих твой гледам
Гарню ше слова, а гамби спреведам
Не пать на власи шиви,
Але на руки цо жобраю:
Най нас вични жаданя
Тей любови страценой обнімаю.
Шпивай ми о любови,
А я ци у думкох щесце будзем ткац
Тоти златни нїтки недотхнути
Буду знац.
А у шерцу лем ти, любени,
У мено любови

У ИМЕ ЛЬУБАВИ

Негде на прагу вечности
Срешћемо се опет ми
У тишини
У одсјају месеца тражим твој лик
Извиру ми речи, а усне ми неме
Не гледај на косе седе
Већ на руке које просе
Да нас вечне жеље носе
Те љубави изгубљене.
Певај ми о љубави
А ја ћу ти у мислима срећу ткати
Те златне нити нетакнуте
А у срцу само ти, вољени
У име љубави.

ПАЦЕРКИ З РОЗКВИТНУТИХ БИСЕРОХ

Виплещем ци венчик з польского квеца
И додам бетелінку зоз штирома лістками
З нїм же биш ше квецел кед дружтвуєш з витрами
Кед видиш мешац цо по жеми ходзи
Скриваюци попатрунок успаного квітку
Хмари буду з розквитнутих ружох
А нашо поля златних житох
Укажу ци драгу
Полну блаженства
Непогубеного швета
И даю ци надію за даяке лепше ютре.

ОГРЛИЦА ОД ПРОЦВЕТАЛОГ БИСЕРЈА

Исплешћу ти венчић од польскога цвећа
И додати детелину са четири листа
Њиме да се китиш кад се дружиш с ветровима
Када видиш месец који земљом хода
Скривајући поглед успаваног цвета
Облаци биће од процвалих ружа
А наша поља од златних жита
Показаће ти пут
Пун блаженства
Неисквареног света
И даће ти наду за неко боље сутра.

ЧОМ ГВАРИШ ЖЕ МЕ ЛЮБИШ?

За любов ти не знал
Док ши ме не упознал
Так гуториш, але ше з чувствами бориш
Бо ци ше любов од страху
Видзи як ходзене по праху
Дзе моя нога крочиц не може
Бо душа чиста, мила
Вше при це жила
Спреводзки чисти висловени
Тераз якош одцудзени.
Лем цинь дакого другого
Видзиш з ока мойого
Гледай правду.

ЗАШТО КАЖЕШ ДА МЕ ВОЛИШ?

Ниси ти за љубав знао
Док ме ниси упознао
Тако кажеш, али лажеш
Јер се љубав теби чини
Као ход по прашини
Где моја нога крочити не може
Јер је душа чиста, мила
Одувек уз тебе била
Лажи чисте али преке
Сада су некако далеке.
Само сену нечију
Видиш ми из очију
Тражи истину.

ДОБРЕ РАНО, ДНЮ ПРЕКРАСНИ

Добре рано, дню прекрасни
Руки ци як слунко ясни
Як вечарши слова мили
Цо ше нігда як ти не скрили
Добре рано, дню прекрасни
Мешачков квету
У небесних заградох гласни
Цо ми ошвицуеш драгу у тих цмих ноцох
Указуеш на красоти дзивини
И приповедаш зо мну
Не скриваюци ше у глібини
Медзи зловиснима хватачками
Добре рано, мили мой
Загамуй деплови и свой неспокой
Стань, попуц деплови за нас
Чуй дзекеди и мой глас
Конї врани най виграваю по пажицох
Полних з квецом у роси
Поопадованим лісцом з неясного древа
Най ше швет радує
Добре рано, дню прекрасни.

ДОБРО ЈУТРО, ДИВНИ ДАНЕ

Добро јутро, дивни дане
Руке су ти сунцем обасјане
Од синоћних милих речи
Које никада неће као ти утећи
Добро јутро, дивни дане
Месечеви цвете
У небеским вртovima
Који ми осветљавашп пут у овим тамним ноћима
Указујеш на лепоте дивљине
И причаш са мном
Не скривајући се у дубини
Међ' злокобним грабљивицама
Добро јутро, мили мој
Зауздај узде и свој неспокој
Стани, пусти узде на час
Чуј некада и мој глас
Коњи врани нек каскају ливадама
Пуним росног цвећа
Опалог лишћа нејасног дрвећа
Нек се свет радује
Добро јутро, дивни дане.

ГЛЕДАМ ОЧИ ЧИСТИ И БИСТРИ

Умити з озера лесового недотхнутого
Дзе ані сарньова нога не ступела
И дзе чуц лем шпив соловея здалека
Суши лісце под ногами
Преврацаюци шицки ешеньски фарби
Але нігдзе нет чисти очи як цо твойо були
Идзем далей
Же бим не зишла з драги
З рукама прегартам черяки полни церня
Руки раніви, цепли, збелавени
Але не одступам
Бо гледам очи чисти и бистри
Як цо були твойо.

ТРАЖИМ ОЧИ ЧИСТЕ И БИСТРЕ

Умивене са језера шумског нетакнутог
Где ни срнина нога крочила није
И где се чује само пој славуја из даљине
Шушти лишће под стопама
Преврчући све јесење боје
Али нигде чистих очију као што су биле твоје
Идем даље
Да не скренем с пута
Рукама одбацујем шипражје пуно трња
Руке рањиве, топле, модре
Али не одустајем
Јер тражим очи чисте и бистре
Као што су биле твоје.

ЯР

Дзешка вчас на яр кед ше лісца розшпивали
Дижджи нам твари умивали
Нігда ци милша сом не була
И на трави ожеленетей дзе сом ци першираз поцилунок послала
Ище вше чувствуем твой пах и дих цала
Слухала сом, не преставала (як кед бим була знала)
Писні твоей розлуки
Скапал ши єдней ноци у тихей самоти
Кед яр смутне очи заварла и ніч ше не чуло
А з ню и ти шицко забул
Як кед би нас анї не було.

ПРОЛЕЋЕ

У пролеће рано кад је лишће опевано
Кише су нам лице мила
Никада ти дража нисам била
И на трави тек зеленој где ти први пољубац слах
Још увек осећам твој мирис и дах
Слушала сам без престанка (као да сам знала)
Песме твоје растанка
Нестао си једне ноћи у тихој самоћи
И пролеће тужно очи склопило
А са њим и ти све заборавио
Као да нас није ни било.

ШНІЛО МИ ШЕ ВНОЦИ З ТОБУ

Шніло ми ше вноци з тобу
У снох цо пліваю
Думки пременети и цверенково сні
Шніла ше ми ладя цо ше чиря
У пустині розбавеней
Медзи жвирами и людзми
Даваш руку полну цеплосци
Чекаюци руку ратунку
Але у тим швеце чудним
Пукне цверна як без гласа
Шніл ше ми каштель полни людзох
Шмих тварох полних з маскамі
Намоченима зоз слизама своїма
Е ти бидні громки швету
Цо голем едно не прегвариш
Але ше валяш у блациску свойого гриху
Фалшивей бліщацосци на престоле
Дзе ци ані кральовна не жена
Лем дзекеди любовніца
Шніло ше ми вноци з тобу.

САЊАЛА САМ НОЋАС ТЕБЕ

Сањала сам ноћас тебе
У сновима који плове
Изобличи се памет и кончани снови
Сањала сам брод што тоне
У пустињи разиграној
Међ' зверима и људима
Пружаш руку пуну топлине
Чекајући руку спаса
Али у том свету чудном
Пукне конач к'о без гласа
Сањала сам двор пун људи
Смех из лица пуних маски
Натопљених сузама својим
Е ти јадни громки свете
Што бар једну не прозбори
Већ се ваљаш у каљужама свога греха
Лажног сјаја на престолу
Где ти ни краљица жена није
Већ понекад љубавница
Сањала сам ноћас тебе.

СЛОВА

Достала сом слова зоз слунком чекани
Виплївали з першох глібоко и щиро
Дакус бояжліво
Скривали ше длуго по брещкох
Твоїх златністих попатрункох
А душа не могла найсц мир
Без сциснуца твоєї цеплей, тресацей руки
Хтора ше и длужей затримала у моєй малей гарсцочки
Жадна твоего умилного гласу
Чи то смутне шерцо попустило
Под налетами щирей любви
Чи ше судьба и далей побвѣ з тобу?

РЕЧИ

Добих речи сунцем чекане
Испливалe из недара дубоко и искрено
Помало бојажливо
Скривале се дуго по брежуљцима
Твојих злаћаних погледа
А душа не могоше пронаћи мир
Без стиска твоје топле, задрхтале руке
Која се и дуже задржала у мојој малој шаці
Жельна твога умилног гласа
Да ли је то чемерно срце попустило
Под налетима искрене љубави
Или се судбина и даље поиграва тобом?

БИЛЕЙ РУЖИ

Ти, Божи дару,
Виросла з любви, залята зоз щесцом
Привиту
Ти, мали квитку ружи билей мили
Дзе ци ружи слунко звили
Чувана од коровча каждодньовосци
Отаргла черні прешлосци
Квитнеш з Божу радосцу
На пиху з милосцу.

БЕЛОЈ РУЖИ

Ти, Божји дару,
Изникла из љубави, заливана срећом
Добродошлице
Ти, мали цвете руже беле
Где ти руже сунце сплеле
Чувана од корова свакидашњице
Отргла бодље прошлости
Цветаш Божјом радошћу
На понос свима.

ЛЮБОВ НЕПОЗНАТОГО

Чом ци очи смутни
Кед у нїх гори огонь
У нїх радосц видно
И жажду за моїма гамбами
Патриш на мене и упиваш кажди рух мой
Як кед биш сцел дацо повесц
А шицко ши гварел з очми
Жадам нешка буц твоя
Без словох, слизох и розлуки
Любиц це безгранічно
Любов свою ци дац
Жадам нешка буц твоя
Облапену ме цеш
А я це погласкам
Дотхнем як гадваб твою
Нїжну заспану твар
Жадам нешка буц твоя
У снох моїх мегких
Почувствовац радосц твою
Хтора лічи душу мою
Жадам нешка буц твоя
Дай ми руку и рушме ше
По драги дзе нет врацаня.

ЉУБАВ НЕЗНАНЦА

Зашто су ти очи снене
Кад у њима гори ватра
У њима се радост види
И глад за мојим уснама
Гледаш ме и упијаш сваки покрет мој
Као да би нешто хтео рећи
А све си рекао очима
Желим данас бити твоја
Без речи, суза и растанка
Да те волим безгранично
Љубав своју да ти дам
Желим данас бити твоја
Загрљајем да ме тешиш
А ја тебе помилујем
Додиром попут свиле по твом
Нежном успаваном лицу
Желим данас бити твоја
У сновима мојим меким
Да осетим радост твоју
Која лечи душу моју
Желим данас бити твоја
Да ми пружиш руку и кренемо
Путем без повратка.

ЛЮБОВ КОЛО НАС

Будземе шедзиц на побережю,
Облапени як дараз,
А морйо писні шпивац будзе
Яки ше нігда не забудзе.
Я ше будзем вешеліц и
Цалу ноц щешліві будзем.
У глави моєй нова писня ше родзи
А червене вино видогляди ми зводзи.
Не престанем писац до рана билого
А слунко ме ошвици цалого:
Вец увидзим квецце, пtiци, древа красни,
А душа и далей ше кланя
До другого швитаня.
Шпивац ци бидзем так поцихучки,
На твойо ушко,
Як летні витрик цо польо коліше.
Чул бим як шерцо ци дурка помалки,
Помалки, а шицко ше коло нас коліше.
Дилема велька.
Закушиц ище векше.
Чи можем вжац,
Чи занягац.

ЉУБАВ ОКО НАС

Седећемо покрај риве,
Загрљени као некад,
А море ће певати песме
Што се никад заборавити не сме.
Ја ћу се веселити и
Целу ноћ срећан бити.
У глави се мојој нова песма ствара
А рујно ми вино видике отвара.
Нећу престати да пишем све до ране зоре,
А сунце ће моје отворити прозоре,
Угледаћу цвеће, птице и дрвеће
А душа ће и даље да сања
До другог свитања.
Певаћу ти онако тихо
На твоје увце,
Ко лаки ветрић што поље њише,
Чуо бих како срце ти куца полако,
Полако, а све се око нас њише.
Дилема је велика.
Залогаш још већи,
Да ли могу узети,
Или га се одрећи.

КРАТКА ПИСНЯ

Нагледани талпи били од молгох рана
Бежим скоком гу це до наруча
Же биш ме остатнїраз облапел.

КРАТКА ПЕСМА

Нажуљана стопала побелела од измаглица јутра
Трчећим кораком хрлим теби у наручје
Не би ли ме задњи пут загрлио.

ЧОМУ ШЕ НАЗДАВАЦ?

През слуко ше рано родзи.
У потоку белавим
Видзим його цинь.
И здогадла сом ше теди милих словох
И очох твоїх, страцену илузию.
Не гутор ніч, и лепше так
Бо зоз словох твоїх пребачене не видзим.
Опитаю ше ютре дзе любов була
Чи и вона през слизи вицекла
Чи вицекла, чи лем предрекла
Кадзи мам рушиц, чому ше наздавац
Бо ше надія уж давно вимкла
З наруча твоего.
Чому ше наздавац?

ЧЕМУ ДА СЕ НАДАМ?

Кроз сунце се зора рађа.
У потоку плавом
Видим њену сенку.
И сетих се тада умиљатих речи
И очију твојих, изгубљену илузију.
Не говори ништа, и боље је тако
Јер из речи твојих праштање не видим
Питаћу се сутра где је љубав била
Да ли је и она кроз сузе потекла
Да ли је потекла, или само рекла
Где да кренем, чему да се надам
Јер нада је већ одавно побегла
Из наручја твог.
Чему да се надам?

ЦИХОСЦ, МИР И ШЛЄБОДА БЕЗ ЛАНЦОХ

У невиповедзеной цихосци
Слухам помали як дурка нема годзина
На хторей мунтатови еден на другим
Як кед почувствуєм дотик твоей руки
Лем так, злегка на плєцу
Та кед заплєцеш пальци до моїх
Уж шивкастих власох
Попатриш на мнє без словох
А и цо биш ми повед
Кед це очи зрадзую
Тоту тайну цо скриваш
А я ю читам кажди дзень
Ані висловену, ані написану.
За мнє тайна не тайна.

ТИШИНА, МИР И СЛОБОДА БЕЗ ОКОВА

У неизреченој тишини
Слушам лагано откуцаје немог сата
На којем се казалєке поклапају
Као када осетим додир твоје руке
Тек онако, овлаш на рамену
Па кад умрсиш прсте у моју
Већ проседу косу
Погледаш ме без речи
А и шта да ми кажеш
Кад те очи одају
Ту тајну коју скриваш
А ја је читам сваког дана
Нити речена, нити писана.
За мене тајна није тајна.

ЛЮБОВ БЛИЖЊОГО МОЙОГО

З каменя настала,
Двигла ше и дорушела небо.
Нагадуем радосц лем цо оплодзеного квитку.
Под мацерину зашиту доросла
Одлещела до снох якыхшик
У хторих и слизи капкали
Мила тварочка моей любимици
Не видзим ю кажди дзень
Але у шерцу вично диха
Ѓй душа, мегка, поспана
И з надїю же ютре виплїва
Знова жена щешлїва.
Чи з милим, чи з Богом,
Вецей ше не питаеме.
Шерцо гвари и кед не шме:
Любови вецей требаеме.

ЉУБАВ БЛИЖЊЕГ МОГ

Из камена потекла
Винула се додирнувши небо.
Слутим радост тек оплођеног цвета.
Под мајчиним скутама дорасла
Одлетела у снове неке
У којима су и сузе потекле
Мило лице моје мезимице
Не виђам је сваког дана
Ал у срцу вечно дише
Њена душа, мека, снена
И са надом да ће сутра
Бити опет срећна жена.
Дал' са драгим ил' са Богом
Не питамо себе више.
Срце каже и кад не сме:
Љубави нам треба више.

АНІ ПРЕЗ СЛИЗИ НЄ МОЖЕМ СКРИЦ СВОЈ БОЛЬ

Слизи ми камень били.
На твари ми щесце видно,
А у души беда якаш
Не да шерцу покой
И тот ошмих цо так любя
Якиш други цудзи людзе
Питаю ше ми чи сом щешліва
У очох ми смуток видза.
А тот смуток то не вични.
Озда и за мнє надія постої
Задурка єдного дня
Любов права и за мнє цо гої.
А док придзе, не будзем бановац
Же ми душу други однял
Але му щешліва, скаменета
Подаруєм своєю шерцо.

НИ КРОЗ СУЗЕ НЕ МОГУ САКРИТИ СВОЈ БОЛ

Сузе су ми камен бели
На лицу се срећна види
А у души беда нека
Не да срцу да се смири
И тај осмех којим пленим
Неке друге туђе луде
Питају ме дал' сам срећна
У очима тугу виде.
А та туга није вечна
Има наде и за мене
Покуцат ће једног дана
Љубав права и за мене.
А кад дође нећу жалит
Што ми душу други узе
Већ ћу срећна, скамењена
Поклонит му своје срце.

Початок/Почетак

Емоції /Емоције

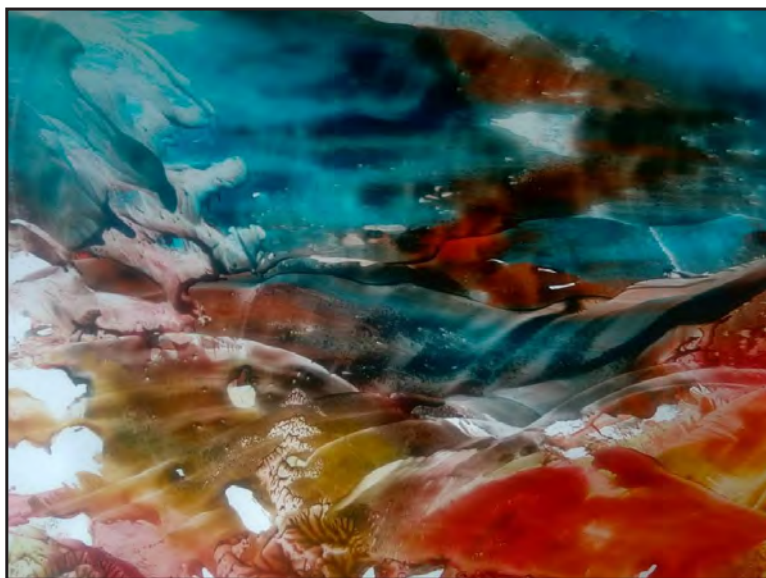
Любов/Љубав

Забуване/Заборав

Чаривни швет морских глібинох/Чудесни свет морских дубина

Надія/Нада

Здогадоване/Сећање

Роздумоване/Размишљање

ПРИЗНАЧКА О АВТОРКИ

Соња Папуга народзена у Вуковаре (Горватска) 1969. року, основну школу закончила у Миклошевцох, штредню школу – гимназию, правни напрям у Руским Кереструре, а потим ше уписала на Катедру за руски язык и литературу у Новим Садзе. Ёй студії пре познати збуваня на тих просторох остали незакончени, а живот ю одношел на рижни боки швета. Гоч од дзединства мала прихильносц гу уметносци, аж 2012. року ше зявела „як случайни преходнік у магиї фарбох“, а застановела ше у техници мальованя цо ше вола енкаустика. Року 2014. у Данскей, дзе еден час жила, мала штири самостойни вистави: у Културним центре городу Нествед, два у месце Фуглеберг, але заш лем найзначнейша тота у Амбасади Србиї у Копенгагену. Омальовала вецей як двасто слики рижного формату и була активни член здружєня *Енкаустика арту* Данскей.

Од 2016. року Соња Папуга бере учасц на Подобовой колонії „Стретнице у Боднарова“ у Господінцох, хтору организує Дружтво за руски язык, литературу и культуру з Нового Саду. Брала учасц на ярніх, летніх и ешенських колективних виставах и на гуманитарней вистави „Помоц за Теодору“. Ёй роботи були заступени на вистави жирированих роботох членох Здружєня подобових уметнікох Городу Нового Саду (2016), потим на Зонскей смотри подобовой творчосци аматерох у Србобране (2016), а една ёй работа зоз селекцию була виложена и на 17. смотри подобових уметнікох аматерох Войводини на Паличу (2016). На виставах жирированих роботох членох Здружєня подобових уметнікох участвовала 2017. и 2018. року, а 2019. мала свою 9. виставу гуманитарного характеру.

Пише поезию и то ёй перша кнїжка стихох хтори илустровани з ёй малюнками.

БЕЛЕШКА О АУТОРКИ

Соња Папуга је рођенау Вуковару (Хрватска) 1969. године, основну школу завршила је у Миклушевцима, средњу школу – гимназију, правни смер у Руском Крстурџу, а затим се уписала на Катедру за русински језик и књижевност у Новом Саду. Њене студије су због познатих дешавања на овим просторима остале незавршене, а живот ју је односио на разне стране света. Иако је од детињства имала склоности ка уметности, тек 2012. године појавила се „као случајни пролазник у магији боја“, а зауставила се у техници сликања званој енкаустика. Године 2014. је у Данској, где је једно време живела, имала четири самосталне изложбе: у Културном центру града Нествед, две у месту Фуглеберг, али је ипак најзначајнија она у Амбасади Србије у Копенгагену. Осликала је преко двеста слика разног формата и била активан члан удружєња *Енкаустика арту* Данској.

Од 2016. године Соња Папуга учествује на Ликовној колонiji „Сусрет код Боднарова“ у Госпођинцима, коју организује Друштво за русински језик, књижевност и культуру, Нови Сад. Узимала је учешће на пролећним, летњим и јесењим колективним изложбама и на хуманитарној изложби „Помоћ за Теодору“. Њени радови су били заступљени на изложби жирираних радова чланова Удружєња ликовних уметника Града Новог Сада (2016), затим на Зонској смотри ликовног стваралаштва аматера у Србобрану (2016), а један њен рад је селекцијом био изложен и на 17. смотри ликовних уметника аматера Војводине на Палићу (2016). На изложбама жирираних радова чланова Удружєња ликовних уметника участвовала је 2017. и 2018. године, а 2019. је имала своју 9. изложбу хуманитарног карактера.

Пише поезију и то је прва њена књига стихова који су илустровани њеним сликама.

Рецензия

ШКОРВАНЧОК НА РУСКИМ НЄБЕ

(Рецензия поезиї Сонї Папуга „ДУМКИ МИ ЛЄЦА / МИСЛИ МИ ЛЕТЕ“)

Поезия Сонї Папуга типично лирска, у векшини писньох унапрямена на смуток пре розлуку з милим, але источашне з ней вибива и жажда за животом хтора ю трима далей од рубу депресиї.

На перши погляд, при першим читаню кнїжки, здобува ше упечаток же ю писала млада дзивка, преполна чувствох и емоциїох на любовни подїї, а при другим читаню вибива на поверхноц женска моц превозисц боль гоч яки би вельки бул и силовне здогадуе на писню „Прежим“ Глорї Гейнор (I Will Survive - Gloria Gaynor).

Аж при другим читаню, постава очиглядне же ей скоро поезиї цесна и з исту душу ухodzi до цела малюнокх хтори не лем дополнене, але и предлужене ей нукашнього виразу. Цо слова не могли виповесц, малюнки доповедли. Цми фарби ше преплетаю до фурмох души у хторей превагли белава як боль, червена як любов, желена як равнодушност и помирене зоз судьбу, била як невиност и дзединска зачудованост при спознаваню швета хтори ю примушуе на крик полни з помишанима фарбами чувствох хтори остали недоповедзени у писнї.

Чувства не маю одредзену фурму и не мож их до конца влапиц до мрежи словох, та як їх предлужене, остава поетови прото-язик те. малюнок як конечни вираз, цо ведно зоз словами може вишпицац своєю мриї як шкорванчок своєю писню медзи жему и небом.

Соња Папугова особне шешлїва поетеса бо ше, як не велї поетове, може виразиц и мултимедиялно, и на таки особ збогаиц не лем читателїв дух, але и нашу литературу, прецо сердечне препоручуем публиковане ей творох.

Мр Славомир Олеяр

Рецензија

ШЕВА НА РУСИНСКОМ НЕБУ

(Рецензија поезије Соње Папуга „МИСЛИ МИ ЛЕТЕ / ДУМКИ МИ ЛЄЦА“)

Поезија Соње Папуга је типично лирска, у већини песама усмерена на тугу због растанка са драгим, али из ње истовремено избија жеља за животом која је држи даље од руба депресије.

На први поглед, прилоком првог читања књиге, стиче се утисак да ју је писала млада девојка, препуна осећања и емоција на љубавна догађања, док приликом другог читања избија на површину женска снага да се превазиђе бол ма како велик био и силно подсећа на песму „Преживећу“ Глорије Гейнор (I Will Survive - Gloria Gaynor).

Тек приликом другог читања постаје очигледно да јој је кожа поезије тесна, те са истом душом улази у тела слика које су не само допуна, већ и наставак њеног унутрашњег израза. Што речи нису могле да изрекну, слике су дорекле. Тамне боје се преплићу у облике душе у којој су превагле плава као бол, црвена као љубав, зелена као равнодушност и помирење са судбином, бела као невиност и дејча зачуђеност при спознавању света који је приморава на крик пун помешаним бојама осећања која су остала недоречена у песми.

Осећања немају одређен облик и не могу се до краја ухватити у мрежу речи, па као њихов наставак, остаје песнику прото-језик, тј. слика као коначан израз, те заједно са речима може да опева своје маштање као шева своју песму између земље и неба.

Соња Папуга је лично срећна песникиња јер може, као не многи песници, да се изрази и мултимедијално, и на тај начин обогати не само читаочев дух, већ и нашу књижевност, због чега срдачно препоручујем публиковање њених радова.

Мр Славомир Олеяр

ЗМИСТ / САДРЖАЈ

Уводне слово.....	8
Предговор.....	9
Лем пре це.....	10
Само због тебе.....	11
Пробачуем.....	12
Опраштам.....	13
Можебуц судьба? / Можда је судбина?	14
Над ровніну / Над равницом	15
Паметаш?	16
Да ли се сећаш?	17
Непреспана ноц / Непроспавана ноћ.....	18
Задзвоня дзвони / Зазвониће звона.....	19
Думки ми леца / Мисло ми лете	20
У мено любови / У име љубави	21
Пацерки з розквитнутих бисерох / Огрлица од процветалог бисерја.....	22
Чом гвариш же ме любиш? / Зашто кажеш да ме волиш?	23
Добре рано, дню прекрасни	24
Добро јутро, дивни дане.....	25
Гледам очи чисти и бистри / Тражим очи чисте и бистре.....	26
Яр / Пролеће	27
Шніло ше ми вноци з тобу	28
Сањала сам ноћас тебе.....	29
Слово / Реч	30
Билей ружи / Белој ружи	31
Любов непознатого	32
Љубав незнанца.....	33
Любов коло нас.....	34
Љубав око нас	35
Кратка писня / Кратка песма.....	36
Чому ше наздавац? / Чему да се надам?	37
Цихосц, мир и шлебода без ланцох / Тишина, мир и слобода без окова	38
Любов ближнього мойого / Љубав ближњег мог.....	39
Ані през слизи не можем скриц свой боль / Ни кроз сузе не могу сакрити свой бол	40
Призначка о авторки / Белешка о ауторки	49
Мр Славомир Олеяр, Шкорванчок на руским небе, рецензия / Мр Славомир Олеяр, Шева на русинском небу, рецензија	50

ДРУШТВО ЗА РУСИНСКИ ЈЕЗИК, КЊИЖЕВНОСТ И КУЛТУРУ
ДРУЖТВО ЗА РУСКИ ЈАЗИК, ЛИТЕРАТУРУ И КУЛТУРУ

50 ГОДИНА ОД ОСНИВАЊА ДРУШТВА * 50 РОКИ ОД СНОВАЊА ДРУЖТВА
(1970-2020)

Видаване књижки / Издавање књиге

Соња Папуга

ДУМКИ МИ ЛЕЦА

Писнї

Соња Папуга

МИСЛИ МИ ЛЕТЕ

Песме

потримал

Покрајински секретаријат за образование, предписаня, управу и
национални меншини-национални заедници и
почитователе рускогo јазика, литератури и култури

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад
821.161.2(497.11)-14

ПАПУГА, Соња, 1969-

Думки ми леца : писнї / *Соња Папуга* = *Мисли ми лете* : песме / *Соња Папуга*.

- Нови Сад : Друштво за руски јазик, литературу и културу = Друштво за русински
језик, књижевност и културу, 2020 (Нови Сад : FB print). - 40 стр. : илустр. 8 стр.; 25 см.

- (Едиција: *Литература* = Едиција: *Књижевност* ; 10)

Упоредо русин. текст и срп. превод. - Тираж 200.

ISBN 978-86-85619-67-0

COBISS.SR-ID 333296391

063 523 979

Соња Папуга, *Думки ми леца, писнї* / Соња Папуга, *Мисли ми лете, песме*

Видаваатељ: Друштво за руски јазик, литературу и културу, Нови Сад, Чирпанова 27

тел. 021 453 365, 064 19 75 281 * papugai@mts.rs * 069 742 497

Тираж: 200, Објег: 6,5 друк. табаки, Друкарња *FB Print*, Нови Сад, 2020

ISBN 978-86-85619-67-0